

Universiteit Twente

Ongelijke behandeling van
jongeren uit etnische
minderheden door de Belgische
politie

Student: **Lennart van Roeden**

Studierichting: **European Public Administration**

Faculteit: **Management en Bestuur**

Eerste lezer: **Dr J.S. Svensson**

Tweede lezer: **Dr G. Meershoek**

Datum: **22 Mei 2016**

Samenvatting

Ongelijke behandeling van etnische minderheden door de politie is wereldwijd een veel besproken onderwerp. De politie kan repressief of preventief optreden waarbij dit onderzoek focust op de preventieve kant. Preventief optreden heeft als doel misdaad in een vroegtijdig stadium in de kiem te smoren. De effectiviteit van deze methodiek wordt niet door iedereen bevestigd en is onderwerp van kritiek. Subjectiviteit tijdens preventief optreden zorgt er volgens meerdere wetenschappers voor dat etnische minderheden onevenredig vaak benaderd worden. Mensen selecteren op etniciteit is op basis van internationale verdragen wettelijk niet toegestaan. Uit verschillende studies blijkt dat ook in België etnische minderheidsjongeren zich gediscrimineerd voelen als de politie proactief te werk gaat. In deze studie is onderzocht in hoeverre jongeren met een niet-Belgisch uiterlijk meer proactief politiecontact ondervinden dan jongeren met een Belgisch uiterlijk. Om uit te sluiten of individuele delinquentie, groepsdelinquentie en beschikbaarheid verklarend kunnen zijn in deze relatie is hiervoor gecontroleerd.

Om ongelijke behandeling van etnische minderheden door de politie te onderzoeken zijn op drie verschillende locaties in Antwerpen vragenlijsten afgenomen (n= 87). Met behulp van logistische regressie analyse is antwoord gegeven op de hoofdvraag: *'In hoeverre verklaart het etnisch voorkomen van Antwerpse jongeren van 18 tot en met 25 jaar de mate van proactief politiecontact?'*

Uit de resultaten is gebleken dat vrouwen met een niet-Belgisch voorkomen niet significant meer proactief politiecontact ondervinden dan vrouwen met een Belgisch voorkomen. Jongens met een niet-Belgisch voorkomen hebben wel significant meer proactief politiecontact dan jongens met een Belgisch uiterlijk. Ook wanneer gecontroleerd wordt voor objectieve rechtvaardigingsgronden blijven jongens met een niet-Belgisch uiterlijk meer proactief politiecontact hebben dan jongens met een Belgisch uiterlijk.

Uit de resultaten van deze studie blijkt dat er aanwijzingen zijn van etnisch profileren door de politie in België. Vervolgonderzoek aan de kant van de politie zal uit moeten wijzen in hoeverre er hervormingen binnen het Belgische politiecursus doorgevoerd moeten worden om onrechtmatige ongelijke behandeling tegen te gaan.

Inhoudsopgave

Samenvatting	1
Lijst van figuren en tabellen.....	3
1. Inleiding	4
1.1 Probleemstelling	5
1.2 Onderzoeksvraag	6
2. Theoretisch kader	7
2.1 Proactief politieoptreden & Etniciteit.....	7
2.2 Beschikbaarheid.....	9
2.3 Individueel delinquent gedrag	10
2.4 Omgaan met delinquente groepen	10
2.5 Geslacht & Locatie	11
2.6 Hypotheses.....	12
3. Methodiek.....	13
3.1 Ontwerp	13
3.2 De vragenlijst.....	13
3.3 Operationalisatie en meten van variabelen	14
3.3.1 Etniciteit.....	14
3.3.2 Proactief politiecontact	15
3.3.3 Individuele- & Groepsdelinquentie.....	17
3.3.4 Beschikbaarheid	17
3.3 Dataverzameling en steekproef	18
3.4 Statistische Analyse	20
4. Resultaten	23
5. Discussie.....	27
6. Conclusie	29
7. Bibliografie.....	31

Lijst van figuren en tabellen

Figuur 1: Samenvatting van hypothesen

Figuur 2: Aspecten van proactief contact

Tabel 1: Oordeel over etniciteit door onderzoeker en respondent

Tabel 2: Aantal proactieve politiecontacten in de afgelopen 12 maanden

Tabel 3: Geslacht en etnisch voorkomen op basis van onderzoeker per locatie

Tabel 4: Samenvatting gebruikte variabelen

Tabel 5: Spearman's correlatiematrix (n=87)

Tabel 6: Logistische Regressie. Afhankelijke variabele: Proactief politiecontact ervaren ja/nee

Tabel 7: Logistische Regressie. Afhankelijke variabele: Proactief politiecontact ervaren ja/nee (man)

Tabel 8: Logistische Regressie. Afhankelijke variabele: Proactief politiecontact ervaren ja/nee (vrouw)

1. Inleiding

Politietaken kunnen op verschillende manieren worden uitgevoerd. Politieagenten kunnen repressief of preventief te werk gaan. Politieagenten verkrijgen ook voor preventief optreden discretionaire ruimte door wetgeving. Met deze ruimte dienen zij risicovolle situaties in te schatten om misdaad in een vroegtijdig stadium te voorkomen. Het optreden uit eigen initiatief kan ertoe bijdragen dat subjectieve normen en waarden een rol gaan spelen in de uitvoering van de taak met stereotypering tot gevolg. Wanneer stereotypering op een bewuste of onbewuste manier een rol gaat spelen tijdens de uitvoering van de politietaak kunnen minderheidsgroepen onevenredig vaak benaderd worden tijdens proactief politieoptreden. Zowel de toepassing als de effectiviteit van proactief politieoptreden zijn bekritiseerd. Amnesty International (2013) onderzocht in Nederland de ongelijke behandeling die voort zou komen uit proactief politieoptreden. Amnesty International kwam in hun rapport tot de conclusie dat proactief politiewerk kan leiden tot etnisch profileren. Zij definiëren etnisch profileren als: 'het gebruik van criteria of overwegingen over etniciteit of afkomst bij opsporing en rechtshandhaving terwijl daarvoor geen objectieve rechtvaardiging bestaat' (Amnesty International, 2013, p.3). Zij betogen dat proactief politieoptreden een bedreiging vormt voor de mensenrechten. Amnesty International is niet de enige die sceptisch is over proactief politiewerk. Meerdere onderzoeken tonen aan dat proactief optreden door de politie voor etnische minderheden een oorzaak is voor gevoelens van ongelijke behandeling (Muslims in Antwerp, 2010; Bowling & Phillips, 2007; Meerschaut & De Hert, 2007). Bowling & Phillips (2007) betogen dat statistieken dit aanwijzen en dat etnische minderheden tijdens proactief politieoptreden disproportioneel vaker benaderd worden hetgeen zij bestempelen als onrechtmatige discriminatie.

Een voorbeeld van gevoelens van ongelijke behandeling komt uit de Belgische stad Antwerpen. Deze stad kent een hoge mate van diversiteit als het gaat om bevolkingssamenstelling waardoor de stad veel etnische minderheidsgroepen heeft (Saeys, Albeda, Van Puymbroec, Oosterlynck, Verschraegen & Dierckx, 2014). Moor et al. (2014) laten met behulp van een grootschalig kwalitatief onderzoek zien dat etnische minderheden in België zich gediscrimineerd voelen door de politie wanneer deze proactief te werk gaat. Uit eerder genoemd onderzoek van Saeys et al. (2014) over de diversiteit van de Antwerpse bevolking blijkt dat beleidsvoering met het oog op deze diversiteit in Antwerpen te wensen overlaat. Moor et al. (2004) laten dit zien door aan te tonen dat binnen het politiecorps niet iedereen voldoende vertrouwd is met de wetgeving tegen racisme en discriminatie. In hun bevindingen geven zij aan dat Belgische politieambtenaren er discutabele opvattingen op nahouden als het gaat om behandeling van etnische minderheden: door het gebrek aan kennis van wetgeving en doordat persoonlijke opvattingen een rol spelen tijdens het uitvoeren van hun taak ontstaat volgens Moor et al. een voedingsbodem die tot etnisch profileren kan leiden. Moor et al. tekenen hierbij echter aan dat de conclusies uit hun onderzoek zijn gebaseerd op kwalitatieve onderzoeken waarbij de gegevens verkregen zijn via focusgroepen en de interviews gebaseerd zijn op persoonlijke ervaringen. Lammers (2004) laat zien dat het oordeel dat burgers hebben over de politie op verschillende manieren tot stand

komt en vaak niet op eigen ervaring is gebaseerd. Het feit dat meningen over de politie vaak niet gebaseerd zijn op feitelijke gebeurtenissen heeft tot gevolg dat conclusies uit interviews van kwalitatieve onderzoeken niet altijd even betrouwbaar zijn. Deze subjectieve data uit kwalitatief onderzoek vormen hierdoor geen objectief beeld van de daadwerkelijke omvang van de ongelijke behandeling van etnische minderheidsgroepen. Door gebrek aan betrouwbare gegevens is het volgens Moor et al. moeilijk om een duidelijk beeld te krijgen over de mate van etnisch profileren door de politie in België.

Svensson & Saharso (2014) poogden ongelijke behandeling tijdens proactief politieoptreden in Nederland nader te onderzoeken. Zij onderzochten in hoeverre uitspraken over ongelijke behandeling tijdens proactief politieoptreden gegrond zijn. In deze methode wordt met een gevalideerde schaal gemeten hoeveel proactieve politiecontacten respondenten ervaren. Vervolgens laten zij zien dat objectieve rechtvaardigingsgronden de oorzaak kunnen zijn van de grotere aantallen etnische minderheden die tijdens proactief politieoptreden in aanraking komen met politie. Met objectieve rechtvaardigingsgronden worden gerechtvaardigde voorspellers van proactief politiecontact bedoeld. Een voorbeeld van een van deze objectieve rechtvaardiging betreft de mate van beschikbaarheid op straat. Etnische minderheidsjongeren spenderen mogelijk meer tijd op straat waardoor zij logischerwijs meer beschikbaar zijn voor de politie en hierdoor een hogere mate van proactief politiecontact ervaren. Het inzicht dat Svensson & Saharso verschaffen over de nuance die noodzakelijk blijkt in het onderzoeken van deze relatie is het uitgangspunt van deze studie.

1.1 Probleemstelling

Vanwege het gebrek aan objectieve data kunnen er weinig gegronde uitspraken gedaan worden over etnisch profileren door de politie in België. Hierdoor kan niet met zekerheid bevestigd worden in welke mate individuele opvattingen van Belgische politieagenten te zien zijn in hun werkwijze tijdens proactief optreden. Dit onderzoek poogt met behulp van een vernieuwende onderzoeksmethode van Svensson & Saharso (2014) het gebrek aan kwantitatieve objectieve data op te vullen. Het hoofddoel in deze studie is om te bepalen in hoeverre jongeren met een niet-Belgisch uiterlijk ongelijke behandeld worden ten opzichte van jongeren met een Belgisch uiterlijk. Om ongelijke behandeling vast te stellen wordt gecontroleerd wordt voor objectieve rechtvaardigingsgronden die verklarend kunnen zijn in de hogere aantallen proactieve politiecontacten van jongeren met een niet-Belgisch uiterlijk. Op deze manier kan een indicatie verkregen worden over in hoeverre de Antwerpse politie verantwoordelijkheid draagt voor de gevoelens van discriminatie van Belgische minderheidsjongeren.

1.2 Onderzoeksvraag

In de probleemstelling uit voorgaande paragraaf werd duidelijk dat het onderzoeken van ongelijke behandeling tijdens proactief politietoetreden een genuanceerd aanpak vereist. Om vast te stellen in hoeverre etnische minderheden in Antwerpen ongelijk behandeld worden tijdens proactief politiewerk is de volgende onderzoeksvraag opgesteld:

- 'In hoeverre verklaart het etnisch voorkomen van Antwerpse jongeren van 18 tot en met 25 jaar de mate van proactief politiecontact?'

Er is onderzocht of er een verband bestaat tussen de etnische achtergrond van de doelgroep en de mate van contact die zij hebben met de politie waarbij dit contact door de politie geïnitieerd is. De onderzoeksvraag heeft betrekking op een oorzaak en gevolg relatie waardoor de onderzoeksvraag verklarend is. De onderzoeksvraag kent de volgende variabelen: De onafhankelijke variabele in dit onderzoek is het etnisch voorkomen van de doelgroep, de afhankelijke variabele is het wel of niet hebben van proactief politiecontact. De analyse units in dit onderzoek zijn jongeren.

Om antwoord te kunnen geven op de hoofdvraag zijn er twee deelvragen opgesteld. Ten eerste is het van belang om vast te stellen of etnische minderheden daadwerkelijk een hogere mate van proactief politiecontact ervaren waardoor volgende deelvraag is opgesteld:

- 'In hoeverre hebben jongeren met een niet-Belgisch voorkomen vaker proactief politiecontact dan jongeren met een Belgisch voorkomen?'

Vervolgens is het doel van dit onderzoek om de eventuele hogere mate van proactief politiecontact van minderheidsjongeren te kunnen verklaren aan de hand van andere factoren. De factoren die mogelijk verklarend zijn in de mate van proactief politiecontact die jongeren ervaren zijn aan de hand van een literatuurstudie in kaart gebracht. Aan de hand van deze literatuurstudie bleken de objectieve rechtvaardigingsgronden beschikbaarheid, individuele delinquentie en groepsdelinquentie een rol te kunnen spelen als verklarende factoren. Om te bepalen of beschikbaarheid, individuele delinquentie en groepsdelinquentie verklarend kunnen zijn in de relatie tussen etniciteit en het hebben van proactief politiecontact is de tweede deelvraag opgesteld:

- 'In hoeverre zijn de variabelen beschikbaarheid, individuele delinquentie en groepsdelinquentie verklarend in de relatie tussen etniciteit en het hebben van proactief politiecontact?'

Na het beantwoorden van de drie opgestelde deelvragen zal een beeld verkregen zijn in de relatie tussen etniciteit van Antwerpse jongeren en de mate van proactief politiecontact dat zij ervaren. Op basis hiervan kunnen uitspraken gedaan worden over eventuele ongelijke behandeling van etnische minderheidsjongeren ten opzichte van etnische meerderheidsjongeren.

2. Theoretisch kader

Het thema van ongelijke behandeling van etnische minderheden door de politie is al door velen onderzocht. In het theoretisch kader zal de meest relevante literatuur op dit gebied besproken worden. Als eerste is op basis van eerder onderzoek de relatie tussen etniciteit en proactief politiecontact vanuit verschillende perspectieven belicht. Vervolgens voorziet dit theoretisch kader in uitleg over hoe dit onderzoek, gebaseerd op technieken van Svensson & Saharso (2014), een vernieuwende strategie toepast om deze relatie op een genuanceerde wijze te analyseren. Tot slot is aan de hand van deze literatuur een set van hypothesen opgesteld.

2.1 Proactief politieoptreden & Etniciteit

De proactieve politiemethodiek is onder meer gebaseerd op de ‘Broken Windows’-theorie van James Q. Wilson en George L. Kelling (Harcourt, 2001). Deze theorie gaat uit van de gedachte dat wanneer kleine vormen van criminaliteit als graffiti, straatafval, bedelen of prostitutie onbeheerd blijven dit resulteert in aftakeling van de buurt en het fundament legt voor zwaardere vormen van criminaliteit. Deze redenering wordt in de Verenigde Staten sinds de jaren 90 algemeen geaccepteerd om de gemeenschap onder toezicht te houden (Harcourt). Dezelfde methodiek is ook in Europa waar te nemen waarbij de politie in verschillende landen bevoegdheden hebben om preventief op te treden. In Nederland is bijvoorbeeld ieder persoon, sinds de invoering van de algemene identificatieplicht in de Wet van 24 juni 2004, die de leeftijd van 14 jaar bereikt verplicht om op vordering van een (buitengewoon) opsporingsambtenaar of een toezichthoudend ambtenaar een identificatiebewijs ter inzage aan te bieden (Meerschaut & De Hert, 2007). Een agent mag niet zonder reden iemands vorderen om zijn identificatie te laten zien. In artikel 8 uit §2.2 van de politiewet staat vermeld dat een ambtenaar om identificatie mag vragen voor zover dat redelijkerwijs noodzakelijk is voor de uitvoering van de politetaak.

In het Verenigd Koninkrijk bestaat er, in tegenstelling tot Nederland, geen dergelijke identificatieplicht. Hier hebben politieagenten de zogenoemde ‘stop & search’ bevoegdheid die zij verkrijgen uit de Police and Criminal Evidence Act (Meerschaut & De Hert). In het geval van ‘reasonable suspicion’ voor gestolen goederen of verboden goederen mogen zij overgaan tot een dergelijke controle. In België bestaat er wettelijke grondslag voor identiteitscontroles, het uitvoeren van een veiligheidsfouillering en het doorzoeken van een voertuig. Deze zijn respectievelijk geregeld in Artikel 34 §1 van de Wet op het politieambt, Artikel 28 §1 van de Wet op het politieambt en Artikel 29 van de Wet op het politieambt. Er mag niet zomaar gebruik worden gemaakt van de genoemde instrumenten omdat deze gebonden zijn aan criteria. “Er mag pas worden overgegaan op een identiteitscontrole, doorzoeking van een voertuig of veiligheidsfouillering wanneer de politieambtenaar op grond van gedragingen, materiële aanwijzingen of omstandigheden van tijd of plaats redelijke gronden hebben om te denken dat hij wordt opgespoord, dat hij heeft gepoogd of zich

voorbereidt om een misdrijf te plegen of dat hij de openbare orde zou kunnen verstoren of heeft verstoord” (Artikel 34 §1 van de Wet op het politieambt). Een laatste punt waarbij politie in Antwerpen de mogelijkheid heeft selectief op te treden is in het geval van een samenscholingsverbod. De burgemeester heeft de bevoegdheid om een samenscholingsverbod in te stellen dat de politieambtenaren de bevoegdheid geeft mensen te vorderen uit een bepaald gebied (Artikel 134 §1 Nieuwe Gemeentewet)

Harcourt (2001) betoogt dat het bewijs voor de effectiviteit van deze verschillende proactieve methodiek magertjes is of zelfs ontbreekt. Hogere mate van proactief politieoptreden resulteert volgens hem niet in daling van criminaliteit maar in bijvoorbeeld grotere aantallen opsluitingen. In dit onderzoek wordt niet ingegaan op de effectiviteit van proactief politieoptreden maar op de toepassing ervan.

Uit zowel de wetten die proactief optreden van de politie in België faciliteren als de wet die discriminatie verbiedt komt naar voren dat ongelijke behandeling op basis van etniciteit in België wettelijk niet is toegestaan (De wet ter bestrijding van discriminatie en tot wijziging van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, 2003). Het mag duidelijk zijn dat van een overheidsorgaan als de politie, die een voorbeeldfunctie vervult, verwacht mag worden dat zij zich aan bovengenoemde wetten houdt.

Toch blijkt uit verschillende onderzoeken dat etnische minderheden in Antwerpen vaker in aanraking komen met de politie tijdens proactief politieoptreden en dat zij zich hierdoor gediscrimineerd voelen. (At home in Europe, 2011; Moor, Janssen, Easton & Verhage, 2015).

De kwalitatieve onderzoeken die in België zijn verricht op het gebied van ongelijke behandeling door de politie wijzen erop dat etnische minderheden waarschijnlijk mate hogere mate van proactief politiecontact ervaren dan jongeren van meerderheidsgroepen. Wanneer aangetoond is dat etnische minderheidsgroepen een hogere mate van proactief politiecontact ervaren vormt dit nog geen bewijs van etnisch profileren. Er bestaan gerechtvaardigde gronden die deze onevenredige aantallen kunnen veroorzaken. Svensson & Saharso (2014) zagen het belang in van deze andere variabelen die een verklaring kunnen vormen voor de hogere aantallen proactief politiecontacten bij minderheidsgroepen. Zij hebben om deze reden geprobeerd deze ‘objectieve rechtvaardigingsgronden’ in kaart te brengen. Aan de hand van dit onderzoek en andere ondersteunende literatuur zijn de relevante voorspellers in dit theoretisch kader in kaart gebracht. Na literatuur onderzoek is besloten om de variabelen Individueel gedrag, omgaan met delinquente groepen en beschikbaarheid uit het onderzoek van Svensson & Saharso over te nemen als mogelijke voorspellers van proactief politiecontact. Op welke wijze deze variabelen voorspellend kunnen zijn in de mate van proactief politiecontact zal per variabele besproken worden. De variabele uit het onderzoek van Svensson & Saharso ‘bereidheid tot medewerking met de politie’ is in dit onderzoek niet meegenomen. De reden hiervoor is dat in deze studie uitsluitend via objectieve onderzoeksmethodiek eventuele onevenredige aantallen

politiecontacten onderzocht worden waarbij het enkel draait om actie die door de politie geïnitieerd is. De mate van bereidheid tot medewerking speelt hierin geen rol.

Een ander aspect dat in deze studie niet beoordeeld wordt betreft de kwaliteit van het politiecontact. Hiervoor is gekozen omdat niet aangetoond kan worden in hoeverre een eventueel verschil in mening tussen jongeren met een Belgisch voorkomen en jongeren met een niet-Belgisch als objectieve maatstaf kan functioneren. Dit gebrek aan objectiviteit komt voort uit een cognitief proces dat Gleitman, Gross & Reisberg (2011) omschrijven als stereotypering. Een eventueel negatief beeld dat etnische minderheden van de politie hebben kan gevormd zijn via andere kanalen dan een daadwerkelijke eigen ervaring met de politie (Lammers, 2004; Verwee & Demarée, 2015, p.19). Niet-Belgische jongeren ervaren door deze negatieve beeldvorming een exact op dezelfde wijze uitgevoerd politiecontact waarschijnlijk als negatiever doordat zij zich bij voorbaat gediscrimineerd voelen. Kwalitatieve observationele onderzoeksmethodiek sluit daarom beter aan op de vraag in hoeverre er een verschil in kwaliteit bestaat op het gebied van proactief politieoptreden.

2.2 Beschikbaarheid

Om ongelijke behandeling van minderheidsgroepen door de politie aan te tonen zijn in eerdere onderzoeken cijfers van woonachtige populatie vergeleken met cijfers van mensen die werden aangehouden door de politie (Bowling & Phillips 2007). Uit deze cijfers lijken etnische minderheden onevenredig vaak benaderd te worden tijdens proactief politiewerk. Miller et al. (2000) stellen dat dergelijke statistieken genuanceerder bekeken moeten worden en laten zien dat de beschikbare populatie op straat andere kenmerken kan hebben dan de populatie die woonachtig is in een gebied. Een van de conclusies uit dit onderzoek is dat leden van etnische minderheden over-gerepresenteerd zijn in de beschikbare populatie waardoor dit verklarend kan zijn voor een hogere mate van proactief politiecontact. Waddington et al. (2004) onderzoeken of de onevenredige aantallen etnische minderheden die benaderd worden tijdens proactief politieoptreden verklaard kunnen worden door het verschil tussen de beschikbare populatie en de woonachtige populatie waarbij zij concludeerden dat dit het geval is. De resultaten van Waddington et al. worden ondersteund door een studie van McAra & Mcvie (2005) waarbij het hebben van een actief straat leven een significante voorspeller blijkt in het hebben van contact met de politie. Mensen die veel buiten waren bleken logischerwijs bijna twee keer zo veel contact met de politie te hebben. De gegevens uit het onderzoek van Flood-Page, Campbell, Harrington & Miller (2000, p.50) laten ook zien dat mensen die meer uit huis gaan en meer buiten rondhangen ook meer aangehouden worden door de politie (2000, p.50).

Bowling & Phillips zetten vraagtekens bij de neutraliteit van het concept beschikbaarheid als omschreven in het artikel van Waddington et al. (2004). Zij beargumenteren dat er wel vergeleken moet worden met de woonachtige populatie omdat etnische minderheden door discriminatie in sectoren als educatie en de arbeidsmarkt meer beschikbaar zijn op straat. Dit betekent volgens

Bowling & Phillips dat de totale groep etnische minderheden in verhouding meer proactief politiecontact heeft dan etnische meerderheden. Ondanks dat deze redenering klopt overstijgt dit perspectief het punt van discussie dat in deze studie centraal staat namelijk de selectiviteit van de agent. Om deze reden zal niet gekozen worden voor de methodiek die Bowling & Phillips hanteren in het meten van ongelijke behandeling.

2.3 Individueel delinquent gedrag

Uit verschillende onderzoeken blijkt individuele delinquentie een van de voornaamste voorspellers in de mate van proactief politiecontact. De mate van crimineel gedrag kan reflecteren in hoe verdacht iemand zich gedraagt. Hierdoor kan een verschil in de mate van proactief politiecontact een gevolg zijn van iemands individuele delinquentie (Bowling & Phillips, 2007, p. 948) McAra & McVie (2005) vinden resultaten die voorspellende waarde van individuele delinquentie ondersteunen. In het onderzoek van McAra & McVie blijkt de variabele: ‘eerder in aanraking geweest met de politie’ de beste voorspeller van politiecontact. Respondenten met een individuele delinquente historie bleken vier keer meer kans te hebben om in contact te komen met de politie. McAra & McVie geven daarbij wel aan dat het van belang is om onderscheid te maken in de mate van delinquent gedrag. Het bekend zijn met zware misdaad was bijvoorbeeld een betere voorspeller van contact met de politie dan het gebruiken van drugs en alcohol.

Een onderzoek op hetzelfde terrein van Flood-Page, Campbell, Harrington & Miller (2000) waarbij descriptieve statistiek is gebruikt ondersteunen de uitspraken van McAra & McVie. Uit deze resultaten blijkt dat veelplegers en respondenten die zich mengen in zware misdaad eerder preventief aangehouden worden door de politie.

2.4 Omgaan met delinquente groepen

Buiten eerdergenoemde individuele delinquentie blijkt het hebben van delinquente vrienden ook van voorspellende waarde te zijn in de mate van proactief politiecontact die jongeren ervaren. Wanneer een groepje jongeren zich in de ogen van een surveillerende agent verdacht gedrag vertoont kan dit voor de agent reden zijn om proactief op te treden. Deze redenatie wordt ondersteunt door een onderzoek van McAra & McVie (2005) waaruit blijkt dat het lid zijn van een delinquente groep inderdaad een voorspeller is in deze relatie. Wanneer respondenten delinquente vrienden hebben is de kans significant groter om in contact te komen met politie. Wederom ondersteunen de cijfers van Flood-Page, Campbell, Harrington & Miller (2000, p.50) de resultaten van McAra & McVie en laten zij ook zien dat personen die mensen kennen die in de problemen zijn geweest met politie eerder onderworpen worden aan een politiecontrole.

2.5 Geslacht & Locatie

De laatste twee variabelen waarvoor gecontroleerd wordt betreft geslacht en de locatie waar de respondenten benaderd zijn. De variabele geslacht onderscheidt zich van de andere variabelen omdat deze niet als objectieve rechtvaardiging gezien kan worden. Desondanks blijkt geslacht een significante voorspeller in het hebben van proactief politiecontact waardoor het raadzaam is om voor deze variabele onderscheid te maken (Svensson & Saharso, 2014). Uit hetzelfde onderzoek blijkt dat respondenten op bepaalde locaties significant meer proactief politiecontact ervaren dan jongeren die op andere locaties benaderd zijn. Ook in dit onderzoek zijn respondenten op verschillende locaties en wordt dit meegenomen in de analyse.

2.6 Hypotheses

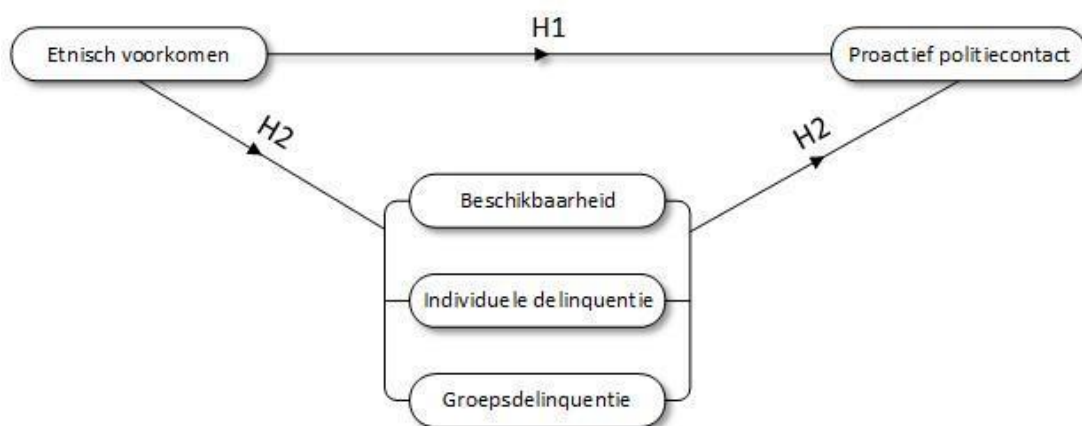
Op basis van de literatuur mag verwacht worden dat etnische minderheidsjongeren hogere mate van proactief politiecontact ervaren. Met name de studies uit het politiecahiers dat Moor, Janssen, Easton & Verhaege (2015) hebben samengesteld wijzen erop dat etnische minderheidsjongeren in Antwerpen vaker in aanraking komen met de politie tijdens proactief optreden dan etnische meerderheden. Op basis hiervan is de eerste hypothese opgesteld.

-H1: Jongeren met een niet-Belgisch voorkomen ervaren hogere mate van proactief politiecontact dan jongeren met een Belgisch voorkomen.

Svensson & Saharso (2014) hebben laten zien dat het van belang is om als H1 bevestigd word, te kijken naar eventuele factoren die deze relatie kunnen verklaren. Uit het theoretisch kader blijkt dat beschikbaarheid, individuele delinquentie en groepsdelinquentie mogelijke voorspellers zijn van het aantal proactieve politiecontact die een persoon ervaart. Wanneer jongeren met een niet-Belgisch voorkomen hoger scoren op deze voorspellers kan dit een verklaring zijn van de hogere aantallen proactieve politiecontacten die etnische minderheidsjongeren ervaren. Om uit te sluiten of de hogere aantallen proactieve politiecontacten door andere factoren verklaard kunnen worden is de tweede hypothese opgesteld. In figuur 1. is een grafische weergave van de opgestelde hypothesen te zien.

-H2: Wanneer gecontroleerd wordt voor beschikbaarheid, individuele delinquentie en groepsdelinquentie ervaren Belgische jongeren evenveel contact als niet-Belgische jongeren

Figuur 1. Samenvatting van hypothesen

3. Methodiek

In de introductie en het theoretisch kader is duidelijk geworden dat het onderzoeken van de relatie tussen etnisch voorkomen en proactief politiecontact een genuanceerde aanpak vereist. De reden hiervoor is dat bestaand onderzoek niet tot overeenstemming komt over de manier waarop deze relatie het best onderzocht kan worden. Deze studie maakt gebruik van een vernieuwde methode gebaseerd op die van Svensson & Saharso (2014) waarbij dit hoofdstuk voorziet in uitleg over deze methodiek. Eerst wordt het gekozen ontwerp en de vragenlijst besproken waarna wordt laten zien hoe de concepten omgezet zijn naar meetbare variabelen. Dan zal de manier van dataverzameling uitgelegd worden. Tot slot is dit hoofdstuk voorzien van een paragraaf waarin de gebruikte statistische analyse verklaard wordt.

3.1 Ontwerp

Het doel van het onderzoek is eventuele ongelijke behandeling van jongeren door de politie aan te tonen. Doordat er zich hierin geen mogelijkheid voordoet om de variabele etniciteit te randomiseren en om daarna te controleren is gekozen voor een cross-sectioneel posttest-only ontwerp (Gerring, 2011). Het is vrijwel onmogelijk om op het moment van ongelijke behandeling in het hoofd van de agent te kruipen om zijn beweegredenen tijdens het preventief aanhouden te analyseren. Om deze reden is gekozen om de variabelen te meten aan de kant van de respondent door de doelgroep door hen een vragenlijst voor te leggen waarin gemeten wordt hoeveel proactieve politiecontacten zij in één jaar hebben ervaren. Variabelen als delinquentie en beschikbaarheid op straat zijn niet van buitenaf te observeren waardoor deze variabelen ook met een vragenlijst gemeten is.

3.2 De vragenlijst

De vragenlijst is grotendeels gebaseerd op die van Svensson & Saharso (2014) en bestaat uit de onderdelen A, B, C en D (Zie bijlage). Onderdeel A gaat over achtergrondvragen, B betreft vragen over vrienden en vriendengroep, C bevat vragen over ervaringen met de politie en er wordt geëindigd in onderdeel D met vragen over individuele- groepsdelinquentie. In het onderzoek van Svensson & Saharso zijn bepaalde aspecten gemeten die in dit onderzoek niet relevant zijn. De vragenlijst is hierdoor waar mogelijk ingekort ten opzichte van die van Svensson & Saharso omdat respondenten willekeurig benaderd werden en door een te lange vragenlijst deze misschien niet of foutief zouden invullen. Verschillende onderdelen van de vragenlijst bevatten verschillende antwoordcategorieën. Per variabele zal uitgelegd worden hoe deze is gemeten.

3.3 Operationalisatie en meten van variabelen

3.3.1 Etniciteit

De onafhankelijke variabele in dit onderzoek is etniciteit. Wanneer een literatuurstudie naar het begrip etniciteit wordt gedaan is de conclusie al snel dat het begrip geen eenduidige betekenis kent. Om een dergelijk concept te meten spelen de operationele keuzes hier een belangrijke rol. Het woord etniciteit is al eeuwenlang in gebruik en de betekenis is drastisch veranderd over tijd. Rond de veertiende eeuw betekende etniciteit nog ongelovige, pas in de 19e eeuw kreeg het begrip meer met rassen te maken (Eriksen, 2002). Tegenwoordig is het woord ‘etniciteit’ zowel in de media als in de academische wereld een veelvoorkomende term waarbij de inhoud verschillend wordt geïnterpreteerd. Er bestaan tal van boeken die etniciteit en aanverwante begrippen als nationaliteit en religie en hun onderlinge relatie uit proberen te leggen (Eriksen, 2002). Consensus betreffende het begrip etniciteit is in de wetenschappelijke literatuur dan ook ver te zoeken. Om dit begrip te meten zullen hier dus keuzes gemaakt moeten worden waarin Svensson & Saharso (2014) in een oplossing hebben voorzien. Om ongelijke behandeling te onderzoeken besloten zij etniciteit te meten als etnisch voorkomen. De respondent kon aangeven hoe hij/zij verwachtte dat een politieagent hen zou waarnemen op straat. Hierbij kon de keuze gemaakt worden tussen Nederlandse jongere of niet-Nederlandse jongere. Er bestaat echter een kans dat respondenten structureel verkeerd antwoorden op deze vraag. Zij categoriseren zichzelf misschien als Belgische jongere terwijl zij door de politieagent als niet-Belgisch gecategoriseerd zou worden waardoor de validiteit van het onderzoek in gevaar komt. Om voor deze fout te controleren hebben de onderzoekers na het afnemen van de vragenlijst aangegeven of zij deze respondent als Belgische jongere of als niet-Belgische jongere categoriseerden.

Meten van de variabele

In de vragenlijst zijn verschillende vragen opgenomen die te maken hebben met de etniciteit van de jongere. Vraag A3 vraagt naar hoe de respondent denkt dat anderen op straat de respondent zou categoriseren. De antwoordmogelijkheden zijn hier Belgisch en niet-Belgisch. Vervolgens werd voor verschillende descriptieve doeleinden gevraagd naar de achtergrond van de respondent wanneer deze niet-Belgisch heeft ingevuld. Na het inleveren van de envelop met de ingevulde vragenlijst noteert de onderzoeker op de envelop of hij deze als Belgisch of als niet-Belgisch zou categoriseren. Wanneer de resultaten van deze vraag vergeleken worden met het oordeel dat de onderzoeker velde over het etnisch voorkomen van de respondent blijkt hier een verschil in te zitten (zie tabel 1). Dit betekent dat jongeren waarvan een buitenstaander die als niet-Belgisch zou categoriseren de jongere zichzelf als Belgisch indeelt. In het resultatenhoofdstuk zal met behulp van statistische toets aangetoond worden of dit verschil significant is.

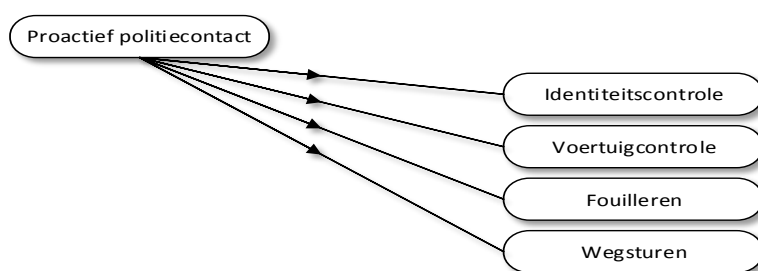
Tabel 1. Oordeel over etniciteit door onderzoeker en respondent

Etniciteit	Onderzoeker	Respondent
Belgisch	50	60
Niet-Belgisch	42	32

3.3.2 Proactief politiecontact

Proactief politieoptreden kent in verschillende landen een verschillende uitvoering. Om deze reden is duidelijke operationalisatie van dit concept van belang. Aan de respondenten wordt gevraagd of en hoe vaak zij in aanraking zijn geweest met de politie in de afgelopen 12 maanden waarbij het contact door de politie geïnitieerd was. Omdat hier een beroep gedaan wordt op het lange termijn geheugen van de respondenten zijn enkele inzichten uit de cognitieve psychologie van belang. Gleitman, Gross & Reisberg (2011) schrijven over het feit dat het menselijk geheugen ons vaak bedriegt omdat het brein geneigd is om herinneringen te clusteren. Respondenten clusteren mogelijk elke vorm van politiecontact in het geheugen waardoor zij geen onderscheid maken tussen repressief en preventief contact en onjuist antwoorden op de vragen. Door deze clustering is het noodzakelijk om duidelijk onderscheid te maken in de vraagstelling over de aard van het politiecontact hetgeen terug te vinden is in de vraagstelling in onderdeel C van de vragenlijst.

Wanneer herinneringen meer betekenis hebben blijven ze beter in het geheugen zitten (Gleitman, Gross & Reisberg). Dit kan betekenen dat etnische minderheden proactieve politiecontroles beter herinneren doordat dit destijds gevoelens van discriminatie deed oproepen waar autochtone jongeren deze gevoelens misschien niet ervoeren. Een manier om dit tegen te gaan is het formuleren van ‘retrieval cues’ (Gleitman, Gross & Reisberg). Dit zijn hints of signalen die helpen om herinneringen terug te halen. In de inleiding is laten zien welke wetten in België proactieve politiemethodiek faciliteren. Deze eigenschappen zijn: identiteitscontroles, voertuigcontroles, veiligheidsfouilleringen en het wegsturen op een plek waar een samenscholingsverbod van kracht is (Zie figuur 1). Om met behulp van ‘retrieval cues’ herinneringen terug te halen wordt in de vragenlijst onderscheid gemaakt tussen de verschillende vormen van proactief politiecontact en zijn voor over elke eigenschap items opgesteld die gezamenlijk het concept pogen te dekken

Figuur 2. Aspecten van proactief contact

Metten van variabele

De vragenlijst van Svensson & Saharso (2014) voorzag in vragen om bovenstaande aspecten van proactief politiecontact te meten. De vragen c, d en e zijn in onderdeel C1 toegevoegd. Vraag C1c is toegevoegd om onderscheid te maken tussen fouillering waarbij geen incident vooraf ging. Vraag C2d toegevoegd om identiteitscontrole waarbij geen incident vooraf ging nog niet in de vragenlijst stond. Als laatste is vraag C2e is toegevoegd omdat de vragenlijst geen vraag met betrekking tot het aanhouden van een voertuig bevatte. De vragen C1c, C1d, C1e, C1f en C1g vormen samen schaal die de variabele proactief politiecontact dekt (Cronbachs Alpha: 0.687). Een samenvatting van de items die samen de schaal vormen is weergegeven in tabel 3.

Tabel 2. Aantal proactieve politiecontacten in de afgelopen 12 maanden (n=87)

	Minimum	Maximum	Gemiddelde	Std. Deviatie
Hoe vaak ben je in de afgelopen 12 maanden door de politie gefouilleerd zonder dat daar een directe aanleiding voor was?	0	5	0.24	0.717
Hoe vaak heb je in de afgelopen 12 maanden aan de politie je identiteitsbewijs moeten tonen zonder dat daar een directe aanleiding voor was?	0	5	0.61	0.994
Hoe vaak heb je in de afgelopen 12 maanden meegemaakt dat politieagenten je zonder reden staande hielden terwijl je een gemotoriseerd voertuig bestuurde?	0	2	0.14	0.434
Hoe vaak heb je in de afgelopen 12 maanden meegemaakt dat politieagenten een praatje kwamen maken met jou en/of je groep?	0	15	0.63	1.790
Hoe vaak ben je in de afgelopen 12 maanden door de politie staande gehouden omdat je ten onrechte ergens van werd verdacht?	0	5	0.24	0.652

3.3.3 Indivuele- & Groepsdelinquentie

Er bestaan verschillende methodes om de mate van delinquentie van een persoon te meten. Zelf-rapporterende vragenlijsten blijken het meest betrouwbaar in het meten van de mate van crimineel gedrag. (Thornberry & Krohn, 2000). Om de mate van delinquentie van de respondent te bepalen wordt in onderdeel D van de vragenlijst naar verschillende verboden activiteiten van de respondent gevraagd. Vervolgens wordt in hetzelfde onderdeel gevraagd in hoeverre vrienden van de respondent dezelfde verboden activiteiten hebben uitgevoerd. De items die de mate van delinquentie van de respondent zelf en die van hun vriendengroep meten zijn zonder aanpassingen overgenomen uit het onderzoek van Svensson & Saharso (2014).

Metten van variabele

Individuele delinquentie wordt gemeten in deel D van de vragenlijst door de respondent vragen te stellen over of de respondent in de afgelopen 12 maanden verboden activiteiten heeft uitgevoerd. 14 Items zijn overgenomen uit de vragenlijst van Svensson & Saharso (2014) waarvan ieder een verboden activiteit was en de respondenten dienden aan te geven of hij deze activiteit in de afgelopen 12 maanden heeft uitgevoerd. Deze items bevatten vragen die varieerden van lichte criminaliteit als spijbelen of een verkeersovertreding maken tot zwaardere criminaliteit als inbreken of het verkopen van drugs. Een item dat is toegevoegd betreft het nafluiten/naropen van jongens/ meisjes op straat. Deze items samen vormden de schaal die de variabele individuele delinquentie meet met een Cronbachs alpha van 0.876. Groepsdelinquentie is gemeten door de respondent over dezelfde 15 items aan te laten geven of vrienden van de respondent deze verboden activiteiten hebben uitgevoerd. Een verschil ten opzichte van individuele delinquentie is dat de respondent hier de keuze kreeg om aan te geven of geen, een of twee vrienden of meer dan twee vrienden deze activiteit in de afgelopen 12 maanden heeft uitgevoerd.

3.3.4 Beschikbaarheid

Zoals beschreven in het theoretisch kader kan de mate van beschikbaarheid op straat een verklarende factor zijn in de mate van proactief politiecontact die jongeren ervaren. Jongeren die meer beschikbaar zijn op blijken vaker in aanraking te komen met de politie dan jongeren die minder tijd op straat spenderen (Waddington et al. 2004). Het meten van de beschikbaarheid van jongeren voor proactieve politiecontroles blijkt een genuanceerde bezigheid. Miller (2000) laat zien dat proactief optreden vaak gebeurt op zogenoemde 'Hot spots'. Doordat de respondent niet weten waar deze 'hot spots' zich bevinden is het niet mogelijk in deze studie hiervoor te controleren. Deze variabele zal hierdoor via een algemene vraagstelling gemeten moeten worden.

Metten van variabele

De vragenlijst van Svenson & Saharso (2014) voorziet in verschillende vragen die betrekking hebben op de beschikbaarheid van jongeren. In onderdeel A5 wordt gevraagd naar de dagbesteding van de respondenten waarin deze aan dient te geven hoeveel tijd deze besteedt aan: Naar school gaan, huiswerk maken, werk, sport en hobby, uitgaan (bezoek aan café, jongerencentrum, et cetera) en als laatste buiten zijn, op straat of in winkelcentra. Vervolgens komt in onderdeel B van de vragenlijst nog een vraag waar jongeren bijeenkomen bij warm en mooi weer. Alleen het laatste onderdeel van A5 ‘Hoeveel uur ben je buiten op straat of in winkelcentra?’ blijkt geschikt om de variabele beschikbaarheid te meten. De andere items kunnen niet gebruikt worden om een eventuele schaal te vormen doordat deze niet specifiek genoeg zijn om op te kunnen maken of deze van invloed zijn op de beschikbaarheid. Om deze reden wordt de mate van beschikbaarheid enkel gemeten op basis van vraag A5.

3.3 Dataverzameling en steekproef

De data zijn verzameld op drie locaties in het centrum van Antwerpen ten oosten van de Schelde. Er is contact gezocht met verschillende instellingen met de vraag of hier vragenlijsten afgenomen konden worden. Na contact via e-mail met verschillende instanties is besloten om bij een hogeschool, een jongerencentrum en op het centraal station respondenten te benaderen omdat deze evenredig verspreid lagen over het centrum van Antwerpen. De non-response aantallen zijn tijdens het afnemen van de vragenlijsten bijgehouden op een teller. Na het benaderen van de respondent werd deze naar zijn leeftijd gevraagd om te bepalen of de respondent tot de doelgroep behoorde. De respondent kreeg bij het invullen van de vragenlijst een envelop om de vragenlijst na het invullen in te stoppen om de anonimiteit van de respondent te waarborgen. Nadat de respondent de envelop met de ingevulde vragenlijst aan de interviewer overhandigde schreef de interviewer een B op de envelop als hij deze respondent als Belgisch categoriseerde of NB als hij de jongere als niet-Belgisch categoriseerde. Doordat op basis van een random sample het aantal niet-Belgische respondenten in de steekproef waarschijnlijk te klein zou worden is besloten een 50/50 quota sampling strategie toe te passen. Op basis van een visueel oordeel van de onderzoeker is gepoogd om het aantal jongeren met een Belgisch voorkomen gelijk te houden ten opzichte van de respondenten met een niet-Belgisch voorkomen.

De insteek was om op alle locaties via een quota-sampling techniek op basis van een visueel oordeel van de interviewers de verdeling tussen jongeren met een niet-Belgisch uiterlijk en jongeren met een Belgisch voorkomen gelijk te houden.

Op 21 Januari 2016 zijn er vragenlijsten afgenomen op Karel de Grote Hogeschool gelegen in het zuidelijk deel van het centrum van Antwerpen. Met de contactpersoon is afgesproken dat de respondenten benaderd konden worden in de foyer van de school.

De sampling strategie diende op deze locatie echter gewijzigd te worden in een aselechte steekproefmethode omdat het in de foyer van de hogeschool dermate rustig was waardoor een 50/50 quota strategie tot een tekort aan respondenten zou leiden. Er is besloten om iedereen in de foyer te benaderen en het tekort aan mannelijke respondenten met een niet-Belgisch uiterlijk bij de andere locaties recht te trekken. Vervolgens was dezelfde dag een afspraak gemaakt bij een jongerencentrum genaamd Kavka gelegen in het midden van het centrum van Antwerpen. Hier zijn respondenten op straat benaderd waarna zijn in de foyer van het jongerencentrum de mogelijkheid kregen om de vragenlijst in te vullen. Hierbij werden voorbijgangers door de onderzoekers beoordeeld op hun uiterlijk om het tekort aan niet-Belgische mannelijke respondenten terug te dringen. Het hanteren van verschillende sampling strategieën kan invloed hebben op de betrouwbaarheid van het onderzoek waar verder op ingegaan wordt in de discussie. In tabel 1 is te zien hoeveel mannelijke/vrouwelijke en Belgische/niet-Niet-Belgische per locatie de vragenlijsten hebben ingevuld.

Tabel 3. Geslacht en etnisch voorkomen op basis van onderzoeker per locatie

	Belgische man	Niet-Belgische man	Belgische vrouw	Niet-Belgische Vrouw	Non- response (%)
Hogeschool	11	6	28	15	30,34
Jongerencentrum	6	8	1	0	88,96
Centraal Station	4	12	1	0	75,24
Totaal	21	26	30	15	35,11

3.4 Statistische Analyse

De statistische analyse is uitgevoerd met behulp van SPSS versie 20.

Als eerste stap is uitgezocht of het verschil tussen onderzoeker en respondent betreffende het oordeel over het etnisch voorkomen van de respondenten significant verschilde. Tabel 1. uit dit hoofdstuk liet zien dat respondenten zichzelf vaker dachten dat anderen hen als een persoon met een Belgisch voorkomen zou categoriseren dan de onderzoeker. Met behulp van de Cohen's Kappa test is bepaald of dit verschil significant is. Mocht hier een discrepantie ontstaan dan zal dit van grote invloed zijn op de validiteit van het onderzoek. Uit deze test bleek dat er geen reden was om aan te nemen dat het oordeel van onderzoeker en respondent betreffende etnisch voorkomen van de respondent significant verschilt ($\kappa = .732$; $p < .05$). Besloten is om de analyses uit te voeren op basis van het oordeel van de onderzoeker omdat die waarschijnlijk het minst gevoelig zal zijn voor subjectiviteit en het meest overeen komt met het oordeel van de agent.

Vervolgens is bepaald in hoeverre de data normaal verdeeld zijn door te kijken naar de uitslagen van Kolmogorov-Smirnov en Shapiro-Wilk toetsen. Tevens is gekeken naar scheefheid, kurtose en naar grafische weergaven van de data. Hieruit bleek dat de data niet normaal verdeeld was waarbij voornamelijk de afhankelijke variabele en de variabele beschikbaarheid sterk scheef verdeeld bleken te zijn. Om toch iets te kunnen zeggen over de relatie tussen etniciteit en de mate van proactief politiecontact is data getransformeerd. Omdat 45.2% van de respondenten helemaal geen proactief politie contact hebben ervaren is besloten om de afhankelijke variabele binair te maken. Respondenten die geen proactief politiecontact hebben meegemaakt krijgen hierbij de waarde 0, alle respondenten met 1 of meer proactieve politiecontacten krijgen de waarde 1. De variabelen en bijbehorende verdelingskenmerken zijn weergegeven in tabel 1.

Tabel 4. Samenvatting gebruikte variabelen

	N	Min.	Max.	Gem.	SD
<i>Onafhankelijke variabelen</i>					
-Niet-Belgisch-voorkomen 0-1	87	0	1	0,46	0,50
-Beschikbaarheid (uren p/w)	87	0	50	6,02	6,64
-Ind. Delinq (0-1)	87	0	0,86	0,33	0,19
-Grp. Delinq (0-1)	87	0	0,83	0,36	0,20
-Geslacht (0 = vrouw, 1 = man)	87	0	1	0,55	0,50
<i>Afhankelijke variabele</i>					
- Proactief contact (Nee/Ja)	87	0	1	0,55	0,50
<i>Respondenten per locatie</i>					
-Hogeschool	56				
-Jongerencentrum	16				
-Centraal station	15				

Het transformeren van de afhankelijke variabele naar een dichotome variabele geeft de mogelijkheid om gebruik te maken van logistische regressie. Met behulp van logistische regressie kan een dichotome variabele voorspeld worden aan de hand van een of meerdere categorische of numerieke onafhankelijke variabelen waarbij deze niet normaal gedistribueerd hoeven te zijn (Hosmer & Lemeshow, 2000). De onafhankelijke variabelen mogen bij het gebruik van logistische regressie ook van verschillend meetniveau zijn. Bij het gebruik van deze vorm van regressie is het van belang om te beseffen dat de resultaten anders geïnterpreteerd moeten worden ten opzichte van standaard regressie. Met behulp van logistische regressie wordt in dit onderzoek een voorspellend model gecreëerd waarmee bepaald kan worden welke onafhankelijke variabelen van significante waarde zijn in het voorspellen in het hebben van 1 of meer proactieve politiecontacten.

Om een beeld te krijgen van de onderlinge samenhang van de variabelen is een Spearman's Rank correlatiematrix weergegeven in tabel 2. Met behulp van deze non-parametrische toetsing kan bepaald worden in hoeverre deze variabelen significante samenhang vertonen.

Tabel 5. Spearman's correlatiematrix (n=87)

	Proactief contact	Etniciteit	Geslacht	Beschik baarheid	Ind. delinquentie	Grp. delinquentie	Locatie
Proactief contact	-	0,23*	0,43**	0,01	0,40**	0,32**	0,30**
Etniciteit	-	-	0,20	-0,07	-0,04	-0,03	0,29**
Geslacht	-	-	-	-0,10	0,42**	0,31**	0,62**
Beschikbaarheid	-	-	-	-	0,01	0,04	-0,27*
Ind. delinquentie	-	-	-	-	-	0,63**	0,35**
Grps. delinquentie	-	-	-	-	-	-	0,17
Locatie	-	-	-	-	-	-	-

*Significantieniveau's: *0.05, **0.01(tweezijdig)*

Bovenstaande tabel laat zien dat etniciteit, geslacht, individuele delinquentie en groepsdelinquentie significant correleren met proactief politiecontact. Beschikbaarheid vertoont geen significante correlatie met de variabele proactief politiecontact. Geslacht, Individuele delinquentie en groepsdelinquentie vertonen daarentegen een matige maar significante correlatie met de variabele proactief politiecontact. Geslacht hangt ook positief significant samen met individuele- en groepsdelinquentie. Dit laat zien dat mannen een sterkere samenhang hebben met beide vormen van delinquentie in vergelijking tot vrouwen. De sterkste samenhang is te zien tussen de variabelen individuele- en groepsdelinquentie. Wanneer een respondent individueel meer delinquent is scoort hij ook hoger op de schaal van groepsdelinquentie.

Het feit dat locatie significante correlatie vertoont met geslacht en etniciteit kan verklaard worden door de sampling strategie. Op het centraal station en het jongerencentrum zijn voornamelijk mannelijke jongeren met een niet-Belgisch uiterlijk geworven waardoor deze samenhang in de correlatiematrix te zien is. De variabele locatie hangt ook samen met proactief politiecontact, individuele delinquentie en groepsdelinquentie. Deze samenhang kan niet verklaard worden door de sampling techniek en wordt nader geanalyseerd in het resultatenhoofdstuk.

4. Resultaten

In tabel 3 zijn de resultaten van de logistische regressie te zien. Als hierboven genoemd is de interpretatie van logistische regressie anders dan bij reguliere regressie. In de tabel zijn de odds ratio's weergegeven. Deze odds, in het Nederlands vertaald relatieve kansverhoudingen, zijn te interpreteren als de kans die de target categorie heeft om een 1 te scoren op de afhankelijke variabele ten opzichte van de referentiecategorie. SPSS geeft deze odds ratio's weer en laat zien of deze significant zijn (Sieben & Linssen, 2009).

Om de hypothesen te toetsen zijn in tabel 3 vijf modellen opgesteld. In het eerste model is enkel etnisch voorkomen als onafhankelijke variabele opgenomen waarmee de eerste hypothese getoetst kan worden. In het tweede model is de variabele geslacht toegevoegd om te bepalen in hoeverre deze variabele een rol speelt. In model 3 zijn de variabelen geslacht, beschikbaarheid, individuele- en groepsdelinquentie gezamenlijk toegevoegd. De hoge correlatie die te zien was in tabel 1 tussen de variabelen individuele delinquentie en groepsdelinquentie duidde op mogelijke multicolineariteit. Wanneer deze correlerende variabelen tegelijkertijd in het logistische model worden opgenomen vormt dit een bedreiging voor de betrouwbaarheid van het model waarbij een eventuele voorspellende waarde over het hoofd kan worden gezien. Om deze reden is ervoor gekozen om twee verschillende modellen te creëren waarin de variabelen individuele- en groepsdelinquentie apart zijn opgenomen, deze zijn respectievelijk te zien in model 3 en 4. Om aan te tonen in hoeverre het model bij de data past is voor elk van de modellen de Nagelkerke- R^2 vermeldt. Er bestaat nog geen consensus over welke maat het beste is om te bepalen of de data bij een model past in het kader van logistische regressie waarbij Nagelkerke R^2 soms een te hoge waarde weergeeft (Allison, 2013). Ondanks het gebrek aan volledige validiteit van deze maat is dit toch een van de meest gebruikte waarden. Het logistische regressie model laat in de eerste kolom zien dat jongeren met een niet-Belgisch voorkomen significant meer proactief politiecontact ervaren dan jongeren met een Belgisch voorkomen. Deze uitkomsten ondersteunen hypothese 1 die beweert dat jongeren met een niet-Belgisch voorkomen hogere mate van proactief politiecontact ervaren dan jongeren met een Belgisch voorkomen.

Vervolgens wordt tijdens het toetsen van de tweede hypothese bepaald in hoeverre deze relatie nog bestaat als de controle-variabelen in model 2, 3, 4 en 5 worden toegevoegd. Na het toevoegen van de eerste controlevariabele in het tweede model blijkt de eerdere samenhang tussen etniciteit en de mate van proactief politiecontact niet meer significant. Uit model 2 blijkt geslacht een significante voorspeller te zijn van de afhankelijke variabele en blijkt de voorspellende waarde van etniciteit hier niet meer significant. Door dit inzicht wordt later in dit hoofdstuk in tabel 3 en 4 onderscheid gemaakt voor geslacht. In model 3 is te zien dat de objectieve rechtvaardigingsgronden individuele delinquentie, groepsdelinquentie, beschikbaarheid en locatie geen voorspellende rol hebben. Als verwacht op basis van de correlatiematrix kon een eventueel verband over het hoofd worden gezien als correlerende variabelen tegelijk in het logistische model zijn opgenomen. Om de invloed van

individuele- en groepsdelinquentie te bepalen zijn deze in de modellen 4 en 5 apart opgenomen. Nadat de variabelen individuele delinquentie en groepsdelinquentie apart in een model zijn opgenomen bleek individuele delinquentie toch significant. Geslacht blijft echter ook in de laatste twee modellen een significante voorspeller van de afhankelijke variabele waardoor dit een tweede indicatie is om mannen en vrouwen apart te analyseren.

Tabel 6. Logistische Regressie. Afhankelijke variabele: Proactief politiecontact ervaren ja/nee (n=87)

	Model 1	Model 2	Model 3	Model 4	Model 5
	Odds Ratio	Odds ratio	Odds Ratio	Odds Ratio	Odds Ratio
Niet-Belgisch (ref. Belgisch)	2.57*	2,08	2,50	2,44	2,58
Man (ref. vrouw)	-	5,64**	3,87*	3,93*	4,39*
Beschikbaarheid (z-score)	-	-	1.32	1,35	1,3
Individuele delinquentie	-	-	13,58	30,06*	-
Groepsdelinquentie	-	-	3,28	-	10,01
<i>-Locatie (ref. Hogeschool)</i>					
Jongerencentrum		-	3,05	3,11	3,65
Centraal station	-	-	0,54	0,57	0,77
Constante	-0,21	-0,98	-2,15	-1,95	-1,92
Nagelkerke R-square	0,07	0,26	0,40	0,39	0,37

*Significantieniveau's: *0.05, **0.01(tweezijdig)*

Uit tabel 2 blijkt dat de relatie tussen etniciteit en de mate van proactief politiecontact vooralsnog deels verklaard kan worden door de controlevariabelen. Geslacht bleek daarentegen in elk model van significante invloed te zijn op het ervaren van proactief politiecontact. Dit laat zien dat agenten mannen onevenredig vaker benaderen dan vrouwen tijdens proactief politiewerk. Wanneer geslacht wordt toegevoegd als controlevariabele in tabel 1 verdwijnt het oorspronkelijke verband tussen etnisch voorkomen en het hebben van proactief politiecontact. Dit betekent dat de vrouwelijke groep respondenten er mogelijk voor zorgt dat de oorspronkelijke relatie verdwijnt omdat deze groep minder proactief politiecontact ervaart. Om de tweede hypothese te toetsen, waarbij uitgesloten moet worden of agenten etnisch voorkomen als instrument inzetten, is er naar het verschil tussen mannen en

vrouwen gekeken. In tabel 3 en 4 is hetzelfde logistische regressiemodel gebruikt alleen zijn de respondenten hier opgesplitst op basis van geslacht. Uit de resultaten van model 1 in tabel 3 komt naar voren dat mannen met een niet-Belgisch voorkomen significant vaker proactief politiecontact ervaren dan mannen met een Belgisch voorkomen. Wanneer de controlevariabelen beschikbaarheid en individuele delinquentie (model 2) en groepsdelinquentie (model 3) worden toegevoegd blijken deze niet verklarend te zijn. Deze bevindingen zijn aanwijzingen voor het feit dat agenten etnisch voorkomen binnen de mannelijk groep als instrument inzet tijdens proactief optreden.

Tabel 7. Logistische Regressie. Afhankelijke variabele: Proactief politiecontact ervaren ja/nee (man n=45)

	Model 1	Model 2	Model 3
	Odds Ratio	Odds Ratio	Odds Ratio
Niet-Belgisch (t.o.v. Belgisch)	4,89*	5,40*	7,45*
Beschikbaarheid (z-score)	-	2,18	2,35
Individuele delinquentie	-	62,48	-
Groepsdelinquentie	-	-	14,25
Constante	0,40	-0,97	-1,12
Nagelkerke R-square	0,15	0,28	-0,70

*Significantieniveau's: *0.05, **0.01*

In tabel 4 is een weergave van eenzelfde analyse voor de vrouwelijke groep respondenten te zien. Uit model 1 blijkt dat binnen de groep vrouwen respondenten met een niet-Belgisch voorkomen niet significant vaker geselecteerd worden tijdens proactief politieoptreden dan vrouwelijke jongeren met Belgisch-voorkomen. Na het toevoegen van de controlevariabelen blijkt uit het tweede en derde model dat geen van de variabelen van significante voorspellende waarde zijn binnen de groep vrouwelijke jongeren.

Tabel 8. Logistische Regressie. Afhankelijke variabele: Proactief politiecontact ervaren ja/nee (Vrouwen n=42)

	Model 1	Model 2	Model 3
	Odds Ratio	Odds Ratio	Odds Ratio
Niet-Belgisch (t.o.v. Belgisch)	1,01	1,33	1,11
Beschikbaarheid (z-score)	-	0,62	0,52
Individuele delinquentie	-	65,54	-
Groepsdelinquentie	-	-	80,92
Constante	-0,70	-1,91	-2,27
Nagelkerke R-square	0.00	0,10	0,14

*Significantieniveau's: *0.05, **0.01*

Op basis van de analyse is geconcludeerd dat respondenten met een niet-Belgisch voorkomen hogere mate van proactief politiecontact ervaren dan respondenten met een Belgisch voorkomen dat de ondersteuning vormt van hypothese 1. Wanneer de controlevariabelen worden toegevoegd verdwijnt deze oorspronkelijke relatie en blijken geslacht, individuele delinquentie en groepsdelinquentie van voorspellende waarde te zijn. Tevens verdwijnt na het toevoegen van de controlevariabele de oorspronkelijk relatie tussen etnisch voorkomen en proactief politiecontact. Omdat in het eerste tabel geslacht een significante rol speelde is gekeken naar het verschil tussen mannen en vrouwen. Etnisch voorkomen bleek binnen de vrouwelijke groep respondenten geen significant verband met proactief politiecontact aan te tonen. Bij deze groep respondenten bleek alleen groepsdelinquentie een significante voorspeller te zijn van de afhankelijke variabele.

Opmerkelijk is dat de voorspellende waarde van individuele delinquentie na het opsplitsen op basis van geslacht verdwijnt voor beide groepen verdwijnt en groepsdelinquentie verdwijnt als voorspeller bij de mannelijke groep. Dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt doordat de steekproef na het halveren te klein is om op deze gebieden significantie aan te tonen. Om deze reden wordt op basis van de totale groep respondenten wel aangenomen dat individuele- en groepsdelinquentie significante voorspellers zijn.

Samenvattend kan op basis van de analyse de tweede hypothese niet worden bevestigd. Binnen de mannelijke groep bleef etnisch voorkomen ondanks het controleren voor beschikbaarheid, individuele

delinquentie en groepsdelinquentie een significante voorspeller. Dit betekent dat de statistische analyse erop wijst dat agenten jongeren met een niet-Belgisch uiterlijk onevenredig vaker benaderd tijdens proactief politieoptreden ten opzichte van jongeren met een Belgisch uiterlijk.

5. Discussie

Het theoretisch kader en de resultaten van deze studie laten zien dat onderzoek doen op dit gebied niet zonder gevaren is. Verschillende onderzoeksmethodiek kan voor verschillende conclusies zorgen waarbij deze verstreckende gevolgen kunnen hebben. Wanneer het politieambt onterecht aangewezen wordt als schuldhebber van etnisch profileren zal het beeld van de politie beschadigd raken. Aan de andere kant kan het onterecht toelaten van onrechtmatige discriminatie door de politie ervoor zorgen dat er geen hervormingen binnen de organisatie van de politie worden doorgevoerd. Dit kan de vertrouwenskloof tussen etnische minderheidsgroepen en de politie verder vergroten. Om te bepalen welke conclusies getrokken kunnen worden geeft dit hoofdstuk eerst de beperkingen van deze studie weer.

Eén van de grootste bedreigingen die het gebruikte onderzoekontwerp met zich meebrengt komt voort uit het ontbreken van de mogelijkheid om de variabele etniciteit te randomiseren en door het ontbreken van de mogelijkheid om daarna te controleren. Door het ontbreken van deze mogelijkheid gaan derde variabelen mogelijk een rol spelen in de relatie tussen de afhankelijke en onafhankelijke variabele (Gerring, 2007, p.283). Om dit probleem tegen te gaan is het van belang dat alle mogelijke voorspellers in de relatie gemeten worden. Deze voorspellers zijn in het theoretisch kader aan de hand van een uitgebreide literatuurstudie opgesomd. Om praktische redenen zijn er toch variabelen die in deze studie niet zijn meegenomen. Een van de variabelen waar slechts beperkt rekening mee gehouden is betreft de plaats van afname van de vragenlijsten. Uit het onderzoek van Svensson & Saharso (2014) blijkt dat de wijk waarin de vragenlijsten zijn afgenomen van voorspellende waarde is. Dit kan betekenen dat het afnemen van vragenlijsten op verschillende locaties voor uiteenlopende resultaten kan zorgen. In deze studie zijn echter 65% van de vragenlijsten op één locatie afgenomen waardoor dit voor een bias kan zorgen. Miller (2000) liet zien dat de politie proactieve methodiek inzet op zogenoemde 'hot spots'. Dit zijn kritieke gebieden waar bijvoorbeeld veel overlast is. Jongeren die meer beschikbaar zijn in deze 'hot spots' hebben hierdoor waarschijnlijk meer proactief politiecontact. De variabele beschikbaarheid bleek in geen van de modellen van voorspellende waarde te zijn. Dit is opmerkelijk omdat uit de literatuur in theoretisch kader aangenomen mocht worden dat dit de voornaamste voorspeller van proactief politiecontact zou zijn. Deze afwijking kan waarschijnlijk verklaard worden door het feit dat de mate van beschikbaarheid in deze studie slechts aan de hand van één item is gemeten. Om de beschikbaarheid van de respondent te meten is het in vervolgonderzoek raadzaam een valide schaal te construeren.

Een ander probleem op het gebied van derde variabelen dat zich in deze specifieke casus in Antwerpen voordoet blijkt uit literatuur. Antwerpen kent een relatief grote Aziatische minderheid die naar verhouding minder in aanraking komt met politie dan zowel autochtone jongeren als allochtone jongeren van andere afkomst (Van San & Leerkes, 2001). Deze cijfers hebben mogelijk invloed op het beeld dat agenten van de Aziatische jongeren hebben waardoor zij niet selectief zijn naar deze groep tijdens proactief optreden. De groep Aziatische jongeren plaatsen zichzelf waarschijnlijk wel in de categorie jongeren met een niet-Belgisch voorkomen. In dit onderzoek is geen onderscheid gemaakt tussen groepen met een verschillende etnische achtergrond hetgeen de resultaten kan beïnvloeden. Een andere bedreiging komt voor uit het feit dat er verschillende sampling strategieën zijn gebruikt. Op de eerste locatie (Hogeschool voor maatschappelijk werk) bevonden zich voornamelijk vrouwen waardoor 95% van het totaal aantal vrouwelijke respondenten hier verkregen is. Doordat bijna alle vrouwelijke respondenten verzameld zijn op deze hogeschool kan dit voor een bias zorgen. Deze bias kan ertoe geleid hebben dat er bij de vrouwelijke respondenten geen significante relatie gevonden is. Ook het grote percentage non-response kan in deze studie voor een bias hebben gezorgd. De jongeren die niet bereid waren om de vragenlijst in te vullen bevatten mogelijk andere karaktereigenschappen en andere ervaringen met de politie waardoor de resultaten in dit onderzoek een vertekend beeld kunnen geven.

Een laatste punt van discussie komt vanuit de gekozen statistische analyse. De variabele proactief politiecontact bleek niet normaal verdeeld te zijn waardoor gekozen is om deze variabele binair te maken. Dit zorgt ervoor dat alle respondenten met één of meer contacten tot dezelfde groep gerekend zijn tijdens de analyse. Het logistische regressiemodel dat gebruikt is tijdens de analyse is om deze reden beperkt tot het voorspellen van het wel of niet hebben van contact en maakt geen onderscheid in hoeveelheid contacten.

6. Conclusie

Uit meerdere onderzoeken in België bleek dat etnische minderheden de dupe zijn van proactieve aanpak door de politie omdat zij onevenredig vaak benaderd zouden worden.

Het doel van deze studie betreft het onderzoeken van deze eventuele ongelijke behandeling van etnische minderheidsjongeren tijdens proactief politietoetreden in België.

De resultaten bevestigden dat jongeren met een niet-Belgisch voorkomen meer proactief politiecontact ervaren dan jongeren met een Belgisch uiterlijk. Objectieve rechtvaardigingsgronden kunnen volgens Svensson & Saharso (2014) in deze relatie een verklarende factor te zijn. Dit onderzoek ging uit van het perspectief van Svensson & Saharso en zocht een verklaring voor de onevenredige aantallen etnische minderheden tijdens proactief politietoetreden. Van de controlevariabelen bleken individuele delinquentie en geslacht significante voorspellers in het hebben van proactief politiecontact. De oorspronkelijke variabele, etnisch voorkomen, bleek na het toevoegen van geslacht niet meer significant. Om deze reden zijn mannen en vrouwen apart geanalyseerd. Binnen de vrouwelijke groep zijn geen resultaten gevonden die erop wijzen dat vrouwen met een niet-Belgisch uiterlijk meer proactief politiecontact ervaren dan vrouwen met een Belgisch uiterlijk. Mannen met een niet-Belgisch uiterlijk kwamen wel significant vaker in aanraking met proactief politiecontact dan mannen met een Belgisch uiterlijk. Ook wanneer gecontroleerd werd voor objectieve rechtvaardigingsgronden bleken jongens met een niet-Belgisch uiterlijk meer proactief politiecontact te ervaren. Deze resultaten zorgden ervoor tot dat de tweede hypothese niet bevestigd kon worden. Deze resultaten staan in lijn met kwalitatieve onderzoeken in België waarin etnische minderheden aangaven dat de politie in België etnisch profileert (Moor et al. 2015). De vraag die vervolgens gesteld moet worden is in hoeverre het gerechtvaardigd is om op basis van dit onderzoek de onevenredige aantallen toe te schrijven aan de werkwijze van de agent. Na het literatuuronderzoek is gebleken dat verschillende factoren een rol kunnen in het voorspellen van proactief politiecontact. Met behulp van deze literatuur zijn verschillende perspectieven uit eerdere studies zijn in dit onderzoek gecombineerd. Ondanks dit uitgebreide perspectief bleek in het discussie hoofdstuk dat ook dit onderzoek beperkingen kent. Met name de beperkingen die voort komen uit de steekproef en de validiteit van de variabele beschikbaarheid kan op basis van de resultaten geen definitieve uitspraken gedaan worden. Uit onderzoek van Miller (2000) bleek dat politie proactieve methodiek inzet op zogenoemde 'hot spots'. Dit is een belangrijk aspect om mee te nemen in vervolgonderzoek wanneer een schaal wordt geconstrueerd die de beschikbaarheid moet meten. Desondanks kon de relatie tussen etnisch voorkomen en het hebben van proactief politiecontact niet verklaard worden door objectieve rechtvaardigingsgronden. De resultaten kunnen hierdoor gezien worden als aanwijzing voor het feit dat politie in België etnisch voorkomen als instrument inzet om proactief op te treden. Deze aanwijzingen gezamenlijk met eerdere kwalitatieve bevindingen van Moor et al.(2015) kunnen niet genegeerd worden. Er wordt in dit onderzoek afgesloten met de oproep aan te dringen op vervolgonderzoek naar de proactieve werkwijze binnen het Belgische politiekorps. Een onderzoek met

zowel kwalitatieve als kwantitatieve elementen zal definitief uit kunnen wijzen in hoeverre de Belgische politie etnisch profileert.

Tot slot is het van belang om eventuele ongelijke behandeling tijdens proactief optreden te blijven monitoren. Het model dat gebruikt is in dit onderzoek minimaliseert subjectiviteit en controleert voor verklarende factoren. Dit betekent dat deze methodiek het minst gevoelig is voor validiteitsfouten om de relatie tussen proactief optreden en ongelijke behandeling van etnische minderheden te onderzoeken. Deze methodiek is om de genoemde redenen aan te bevelen bij verder onderzoek.

7. Bibliografie

Wet ter bestrijding van discriminatie en tot wijziging van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding. (2003, 17 3). België.

De nieuwe gemeentewet. (2008, Maart 27). Opgeroepen op Januari 2, 2016, van plaatselijke besturen: [http://www.plaatselijkebesturen.irisnet.be/nl/wetgeving/doclegis/nieuwe-gemeentewet-brusselse-editie/@@download/fichier/04 DE NIEUWE GEMEENTEWET - aanpassing 2014-04-07.pdf](http://www.plaatselijkebesturen.irisnet.be/nl/wetgeving/doclegis/nieuwe-gemeentewet-brusselse-editie/@@download/fichier/04%20DE%20NIEUWE%20GEMEENTEWET-aanpassing%202014-04-07.pdf)

(2011). *At Home in Europe Muslims in Antwerp*. London: Open Society Foundations.

(2013). *Proactief politieoptreden vormt een risico voor mensenrechten*. Amsterdam: Amnesty International .

Wet op het politieambt. (2014, Augustus 07). Opgeroepen op 11 10, 2015, van Ejustice: http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=1992080552&table_name=wet

Alanya, A., Swyngedouw, M., Vandezande, V., & Phalet, K. (2015). *Close Encounters: Minority and Majority Perceptions of Discrimination and Intergroup Relations in Antwerp, Belgium*. New York: International Migration Review.

Allison, P. (2013, Februari 13). *Statistical Horizons*. Opgeroepen op Maart 1, 2016, van <http://statisticalhorizons.com/r2logistic>

Babbie, E. (2010). *The Practice of Social Research*. Wadsworth: CENGAGE Learning.

Bowling, B., & Phillips, C. (2007). Disproportionate and Discriminatory: Reviewing the Evidence on Police Stop and Search. *The Modern Law Review*, 936-961.

De Hert, P., & Meerschaut, K. (2007). Identiteitscontroles in rechtsvergelijkend perspectief. Moet controle op kleur worden gemeten? *Orde van de dag 40*, 11-20.

Eriksen, T. H. (2002). *Ethnicity and Nationalism*. London: Pluto Press.

Flood-Page, C., Campbell, S., Harrington, V., & Miller, J. (2000). *Home Office Research Study 209* . London: Crown.

Gerring, J. (2011). *Social Science Methodology: A Unified Framework*. New York: Cambridge University Press.

Gleitman, H., Gross, J., & Reisberg, D. (2011). *Psychology*. WW Norton & Company: London.

Harcourt, B. E. (2001). *Illusion of Order*. Cambridge: Harvard University Press.

Hosmer, D. W., & Lemeshow, S. (2000). *Applied Logistic Regression*. New York: John Wiley & Sons, Inc.

- Jackson, J., & Sunshine, J. (2006). Public confidence in policing: a neo-Durkheimian perspective. *British journal of criminology*, 214-233.
- Lammers, J. B. (2004). *Oordelen over de politie*. Hengelo: IPIT.
- McAra, L., & McVie, S. (2005). The usual suspects? *Criminal Justice*, 5-36.
- Miller, P. (2000). Profiling Populations Available for Stops and Searches. *Police Research Series*.
- Moor, L. G., Janssen, J., Easton, M., & Verhaege, A. (2015). *Ethnic Profiling en interne diversiteit bij de politie*. Antwerpen: Maklu.
- Nash, M. (1989). *The Cauldron of Ethnicity in the Modern World*. London: The University of Chicago Press.
- Saeys, A., Albeda, Y., Nicolas, V. P., Oosterbrynnck, S., Verschraegen, G., & Dierckx, D. (2014). *Urban Policies on Diversity in Antwerp, Belgium*. Antwerp. University of Antwerp: Governing Urban Diversity.
- Schermerhorn, R. (1970). *Comparative ethnic relations*. new york: Random House.
- Sieben, I., & Liesbeth, L. (2009, februari 1). *RTOG*. Opgeroepen op maart 24, 2016, van [www.ru.nl:file:///C:/Users/Gebruiker/Downloads/logistischeregressie%20\(4\).pdf](http://www.ru.nl:file:///C:/Users/Gebruiker/Downloads/logistischeregressie%20(4).pdf)
- Stad in cijfers: Antwerpen*. (sd). Opgeroepen op Januari 5, 2016, van [antwerpen\(http://antwerpen.buurtmonitor.be/quickstep/QsReportContents.ashx?report=algemeen_rapport_samennemen&geolevel=district&geoitem=3&geocompare=antwerpen#herkomst\)](http://antwerpen.buurtmonitor.be/quickstep/QsReportContents.ashx?report=algemeen_rapport_samennemen&geolevel=district&geoitem=3&geocompare=antwerpen#herkomst).
- Svensson, J. S., & Saharso, S. (2014). Proactive policing and equal treatment of ethnic-minority youths. *Policing & Society*, 1-16.
- Thornberry, T. P., & Krohn, M. D. (2000). The self-report method for measuring delinquency and crime. *Criminal justice* 4.1, 33-83.
- Van de Bunt, G. G., & Nencel, L. (2003). *Social Research Methodology*. Amsterdam: Pearson.
- Van San, M., & Leerkes, A. (2001). *Criminalisatie en criminalisering Allochtone jongeren in België*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Waddington, P., Stenson, K., & Don, D. (2004). In proportion: race, and police stop and search. *Britisch Journal of Criminology*, 889-914.
- Walsh, T., & Taylor, M. (2007). 'You're not welcome here': Police Move-On Powers And Discrimination Law. *UNSW Law Journal*, pp. 151-173.
- Weller, P., Feldman, A., & Purdam, K. (2001). *Religious discrimination in England and Wales*. London: Crown.

Bedankt dat je aan dit onderzoek wilt meewerken.

We willen graag wat weten over je ervaringen met de politie. Daarover stellen we een aantal vragen, maar voordat we dat doen stellen we ook enkele algemene vragen.

De vragenlijst is anoniem, je hoeft geen naam in te vullen en je naam zal ook nergens worden genoteerd.

Je kunt dus eerlijk antwoord geven, zonder je zorgen te maken. Als er vragen zijn waarop je toch geen antwoord wilt geven, hoef je dat niet te doen.

A. Achtergrondvragen

A1 Hoe oud ben je (vul in): jaar

A2 Geslacht?

- ☐ Man
- ☐ Vrouw

A3 Hoe denk je dat andere mensen op straat jou zien?

- ☐ Als een Belgische jongere
- ☐ Als een niet-Belgische jongere

A4 Alleen invullen als je bij A3 niet-Belgisch hebt ingevuld: Welke achtergrond past het meest bij je?

- ☐ Nederlands
- ☐ Marokkaans
- ☐ Turks
- ☐ West-Europees
- ☐ Oost-Europees
- ☐ Zuid-Europees
- ☐ Arabisch
- ☐ Noord-Afrikaans
- ☐ Aziatisch

- ☐ Afrikaans
- ☐ Joods
- ☐ Anders, namelijk:.....

A5 Hoeveel uur per week besteed je gemiddeld aan de volgende activiteiten?

a. Naar school gaan	uur per week
b. Huiswerk maken	uur per week
c. Werk	uur per week
d. Sport en hobby	uur per week
e. Uitgaan, bezoek aan café, jongerencentra, et cetera.	uur per week
f. Buiten zijn, op straat of in winkelcentra	uur per week

A6 Wat is je opleidingsniveau (als je nog op school zit, mag je dat niveau aangeven, geef anders het niveau van je laatst afgeronde opleiding)

- ☐ Geen opleiding
- ☐ Lager onderwijs
- ☐ Lager secundair onderwijs
- ☐ Hoger secundair onderwijs
- ☐ Niet-universitair hoger onderwijs (hogeschool)
- ☐ Universitair onderwijs

B. Vragen over je vrienden en vriendengroep

B1 Heb je een of meer vrienden waarmee je regelmatig optrekt?

- ☐ Ja
- ☐ Nee → Ga door naar rubriek C

B2 Met hoeveel vrienden tegelijk komen jullie meestal bij elkaar? (jijzelf inbegrepen)

- ☐ 2 tot 4 personen
- ☐ 5 tot 10 personen
- ☐ 11 tot 20 personen
- ☐ meer dan 20 personen

B3 Hoe vaak komen jij en je vrienden bij elkaar?

- ☐ Dagelijks, vijf of meer keer per week
- ☐ Drie of vier keer per week
- ☐ Eén of twee keer per week
- ☐ Minder dan één keer per week

B4 Hoeveel uur zijn jullie dan ongeveer bij elkaar, totaal op een dag?

- ☐ Minder dan een uur
- ☐ Eén tot twee uur
- ☐ Twee tot drie uur
- ☐ Drie uur of langer

B5 Als het mooi, warm weer is, waar komen jullie dan meestal bij elkaar? (je mag maximaal drie antwoorden aankruisen)

☐ Bij een van jullie thuis	☐ In een jongerencentrum
☐ Op school en op het schoolplein	☐ In een club of vereniging
☐ Op straat	☐ In de disco of in de kroeg
☐ In een winkelcentrum	☐ Ergens anders (vul in):

.....

C. Vragen over je ervaringen met de politie

C1 Vul hieronder in hoe vaak de volgende situaties de afgelopen twaalf maanden (ongeveer) zijn voorgekomen.

Vul in

a. Hoe vaak ben je in de afgelopen 12 maanden door de politie staande gehouden voor een verkeersovertreding of omdat je iets anders had gedaan?	keer
b. Hoe vaak heb je in de afgelopen 12 maanden een politiecontrole meegemaakt?	keer
c. Hoe vaak ben je in de afgelopen 12 maanden door de politie gefouilleerd zonder dat daar een directe aanleiding voor was?	keer
d. Hoe vaak heb je in de afgelopen 12 maanden aan de politie je identiteitsbewijs moeten tonen zonder dat daar een directe aanleiding voor was?	keer
e. Hoe vaak heb je in de afgelopen 12 maanden meegemaakt dat politieagenten je zonder reden staande hielden terwijl je een gemotoriseerd voertuig bestuurde?	keer
f. Hoe vaak heb je in de afgelopen 12 maanden meegemaakt dat politieagenten een praatje kwamen maken met jou en/of je groep?	keer
g. Hoe vaak ben je in de afgelopen 12 maanden door de politie staande gehouden omdat je ten onrechte ergens van werd verdacht?	keer

C2 Hoe vaak zijn in de contacten die je met de politie hebt gehad in de afgelopen 12 maanden de volgende dingen gebeurd?

Vul in

a. Heb je in de afgelopen 12 maanden bekeuringen gekregen? Hoe vaak?	keer
b. Heeft de politie jou of jullie een waarschuwing gegeven? Hoe vaak?	keer
c. Hoe vaak heb je je identiteitsbewijs aan de politie moeten tonen?	keer
d. Ben je meegenomen naar het politiebureau? Hoe vaak?	keer
e. Heeft de politie iets van je in beslag genomen? Hoe vaak?	keer
f. Ben je alleen of met vrienden, door de politie ergens weggestuurd? Hoe vaak?	keer
g. Is de politie bij je thuis geweest? Hoe vaak?	keer

C3 In hoeverre ben je het eens met de volgende uitspraken over jouw contacten met de politie in de afgelopen 12 maanden (als je geen enkel contact met de politie hebt gehad kan je deze vraag overslaan)

	Helemaal eens	Eens	Neutraal	Oneens	Helemaal Oneens
a. De politie heeft mij correct behandeld	☐	☐	☐	☐	☐
b. De politie heeft mij eerlijk behandeld	☐	☐	☐	☐	☐
c. De politie heeft mij behandeld zoals ieder ander in die situatie zou worden behandeld	☐	☐	☐	☐	☐
d. De politie heeft mij met respect behandeld	☐	☐	☐	☐	☐
e. De politie heeft mij ruw behandeld	☐	☐	☐	☐	☐
f. De politie heeft mij vriendelijk behandeld	☐	☐	☐	☐	☐

C3b Wil je een toelichting op je antwoorden geven?

.....

.....

.....

.....

.....

C4 In hoeverre ben je het met de volgende uitspraken eens?	Helemaal eens	Eens	Neutraal	Oneens	Helemaal Oneens
a. Als een politieagent mij een vraag stelt zal ik die eerlijk beantwoorden	☐	☐	☐	☐	☐
b. Als de politie mij vraagt om te getuigen, werk ik mee	☐	☐	☐	☐	☐
c. Als de politie mij ergens wegstuurt, ga ik zonder discussie weg	☐	☐	☐	☐	☐
d. Als ik zie dat iemand in een auto inbreekt, probeer ik de politie te waarschuwen	☐	☐	☐	☐	☐

D. Verboden dingen doen

We willen graag weten of jij en je vrienden soms dingen doen die verboden zijn. Als je dat voor bepaalde zaken niet wilt zeggen, begrijpen we dat natuurlijk, maar maak je geen zorgen, de vragenlijst is anoniem.

	Hoeveel van je vrienden hebben dat de afgelopen 12 maanden gedaan?			Heb je dat zelf in de afgelopen 12 maanden gedaan?	
	Niemand	Een of twee	Meer dan twee	Nee	Ja
a. Met bus of trein reizen zonder te betalen	☐	☐	☐	☐	☐
b. Een verkeersovertreding maken	☐	☐	☐	☐	☐
c. Spijbelen	☐	☐	☐	☐	☐
d. Met opzet dingen van iemand anders beschadigen	☐	☐	☐	☐	☐
e. Muren, schuttingen, bushokjes en dergelijke bekladden met inkt of verf	☐	☐	☐	☐	☐
f. Iets stelen of geprobeerd te stelen	☐	☐	☐	☐	☐
g. Inbreken of geprobeerd in te breken	☐	☐	☐	☐	☐
h. Met iemand vechten	☐	☐	☐	☐	☐
i. Liegen over je leeftijd om alcohol of sigaretten te kunnen kopen	☐	☐	☐	☐	☐
j. Een wapen bij je dragen als bescherming	☐	☐	☐	☐	☐
k. In het openbaar dronken zijn	☐	☐	☐	☐	☐
l. Softdrugs gebruiken	☐	☐	☐	☐	☐
m. Harddrugs gebruiken	☐	☐	☐	☐	☐
n. Drugs verkopen	☐	☐	☐	☐	☐
o. Onbekende jongens/meisjes naroeppen op straat (roepen, fluiten, sissen)?	☐	☐	☐	☐	☐

D2 Dit is het einde van de vragenlijst. Heb je zelf nog vragen of opmerkingen?

.....

.....

.....

.....

Bedankt voor je medewerking!

Ruimte bedoeld voor de interviewer

Interviewer:

Datum:

Gemeente en locatie:

.....

Opmerkingen:

.....

.....

.....

.....

.....

© Universiteit Twente

Deze vragenlijst is ontworpen in het kader van het onderzoeksproject Proactief Handhaven, Gelijk Behandelen. Contactpersoon Dr. J.S. Svensson (j.s.svensson@utwente.nl).